

Dědictví českého trampingu

Vybrané kapitoly z historie
a každodennosti svérázného fenoménu

DĚDICTVÍ ČESKÉHO TRAMPINGU

**Vybrané kapitoly
z historie a každodennosti
svérázného fenoménu**

Karel Altman

Academia
Praha 2024

**Akademie věd
České republiky**

Kniha byla vydána s podporou Akademie věd České republiky.

Tato monografie byla vypracována s podporou na dlouhodobý koncepční rozvoj
výzkumné organizace Etnologický ústav AV ČR, v. v. i., RVO: 68378076.

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Recenzovali:

Doc. PhDr. Miroslav Válka, Ph.D.

PhDr. Stanislav Brouček, CSc.

© Etnologický ústav AV ČR, v. v. i., 20224

Author © Karel Altman, 2024

Cover Photo ©

ISBN 978-80-200-3496-0

OBSAH

Úvodem	13
Kapitola 1 Etnologické bádání o trampingu	23
Reflexe trampování	23
První etnologické výstupy	25
Grantový projekt <i>Kultura dnešních dětí a mládeže</i>	30
Vlastní aktivity	32
Výuka na Ústavu evropské etnologie Masarykovy univerzity	36
Diplomové práce o trampingu	38
Další badatelské aktivity	41
Prameny současného bádání	44
Metody etnologického výzkumu trampingu	59
Kapitola 2 Podstata trampingu	62
Tramping jako specifický český fenomén	62
Nositelé trampingu	64
Důvody trampování	74
Trampové a romantika Divokého západu	77
Didaktické poslání i vzpoura	83
Vztah k přírodě	85
Tramprská etika	88
Identita trampa	102
Vnitřní diferenciacce tramprské komunity	104
Tramping jako způsob sdružování	109
Tramprské regiony	111
Atributy trampingu	112
Reflexe trampingu českou společností	115

Kapitola 3	Stručný přehled historie českého trampingu	124
	Tramping a legalita	124
	Vznik trampingu	126
	První republika	127
	Druhá republika a protektorát	140
	Třetí republika	146
	Tramping za socialismu	147
	Šedesátá léta	152
	Tzv. krizová léta a normalizace	157
	Současnost	176
Kapitola 4	Curriculum trampa	188
	Optimální věk k trampování	188
	Geneze trampa	190
	Vojenská služba jako mezník trampování	195
	Vstup do manželství jako mezník trampování	197
	Generační transmise trampingu	199
	Seniorský věk trampa	200
	Úmrtí trampa	201
Kapitola 5	Trampská osada jako základní segment trampské komunity	204
	První trampské kolektivy	204
	Vznik osady	206
	Osadní identita	216
	Jméno osady	219
	Členové trampských osad	225
	Osadní osobnosti	229
	Šerifové a jiní osadní představitelé	232
	Osadní curriculum	238
	Trampské rodiny	243
	Osada jako součást trampské komunity	246
Kapitola 6	Tramping v prostoru	254
	Z města do přírody	254
	Cestování z bydliště do výchozího bodu v přírodě	259
	Pacifiky	262
	Nádraží jako trampský strategický bod	267

Automobily a autostop	272
Dopravní prostředky v tramské současnosti	275
Tramské putování přírodou	277
Putování rutinní	278
Velké vandry	281
Dva typy tramského pobytu v přírodě	283
Tramská praxe putování terénem	286
Nocování v terénu	293
Rozdělávání ohně	301
Vaření v terénu	303
Táboření	307
Od stanování k chatě	316
Stabilní obydlí	318
Boudy	319
Příbytky jiného původu	327
Obývání příbytku	329
Význam obydlí pro tramský kolektiv	333
Chatové kolonie	337
Tři typy tramských teritorií	340
Tramský region jako místo volnočasových aktivit jiných komunit	353
Kapitola 7 Tramping jako komunikační báze	362
Potřeba komunikace	362
Tramský pozdrav	364
Zalomení palců	366
Tramský slang	368
Seznamování	370
Komunikační příležitosti	372
Kamarádství	375
Tramské přezdívky	377
Tramský humor – kanada	387
Postavení trampů-samotářů v rámci tramské komunity	388
Tramské „jedy“	390
Tramská hospoda	400
Komunikace trampů s místními obyvateli	412

Kapitola 8	Tramenské zábavy a festivity	419
	Od komunikace k festivitám	419
	Táborový oheň	421
	Sleziny a potluchy	423
	Osadní oslavy	443
	Kar	449
	Tramenské memoriály	450
	Osadní festivity otevřené kamarádům	455
	Festivity s účastí veřejnosti	457
	Porta	459
	Tramping a sport	460
Kapitola 9	Hudba a zpěv jako činitelé integrace tramenského hnutí	465
	Potřeba tramenského zpěvu	465
	Tramenská píseň	467
	Trampští skladatelé a písničkáři	471
	Spontánní zpěv na osadě	473
	Tramenské hymny	478
	Trampští zpěváci a jejich sbory	480
	Osadní kapely	483
	Pódiové vystupování	483
	Kontakty mezi osadami prostřednictvím hudby a zpěvu	486
	Lokální původ tramenské písně, její šíření	487
	Význam tramenské písně	494
Kapitola 10	Současný český tramping	497
	Tramping v nových životních podmínkách	497
	Změny v důsledku nových podmínek	499
	Změny přístupu moci	499
	Změny ekonomické	503
	Změny ve způsobech trávení volného času	504
	Změny terénu	507
	Relikty trampingu	511
	Příliv nových relaxujících	512
	Vlivy trampingu na chataření	514

OBSAH

Tramprská reflexe změn	516
Proměna trampingu jako důsledek obecných změn	517
Vnitřní změny tramprské komunity	521
Proměny tramprské praxe	525
Vzpomínky na trampování	532
Hodnocení významu trampingu	537
Víra v budoucnost trampingu	544
Slovo autora	548
Seznam použité literatury a jiných zdrojů poznání	550
Summary	557
Zusammenfassung	557
Dědictví českého trampingu – ilustrace	561
Jmenný rejstřík	568
Předmětný rejstřík	574

Tramping je záliba ve volném toulání se přírodou s přespáváním v lese. Být trampem se nelze naučit. Trampem musíte být od narození, i když o tom napřed vůbec nevíte. To se projeví až v určitý čas dospívání. Jak? V tom je právě to tajemství zrodu trampa. Buďto to sami poznáte, a pak se stanete trampem, nebo to nepoznáte, a pak trampem nikdy nebudete.

Jiří Procházka řečený Cancák